

פיתוח חומר ריבוי של צמחים עשבוניים רב-שנתיים כמוצר חדש לייצוא

רינה קמנצקי - המכון למדעי הצמח, מינהל המחקר החקלאי, בית דגן
טל שלומי, ציפי פרידקין - היחידה לחקר שווקים, משרד החקלאות
סוניה פילוסוף-הדס, סמיר דרובי, שמעון מאיר, אידה רוזנברגר - המחלקה לחקר תוצרת חקלאית לאחר
הקטיף, מינהל המחקר החקלאי, בית דגן
אליעזר שפיגל ויעקב גוטליב - שה"מ
זיוה גלעד - מו"פ בקעת הירדן

מבוא:

בשנים אחרונות חלה עליה משמעותית בביקוש בארה"ב ובאירופה לחומר ריבוי של צמחים עשבוניים רב-שנתיים (עש"ר) הידועים כ- Herbaceous Perennials המשווקים כמוצרי נוי ועציצים פורחים. במקביל, אנו עדים לשינויים בהרגלי הצריכה של שוק צמחי הנוי, המתבטאת ברידה בצריכת פרח קטוף ועליה בדרישה למוצרי עציץ, במיוחד לעציצים גדולים ומוצרים יקרים. כמו כן, מוצרים שנמכרו כשתילים לגינה נמכרים היום כצמחים בשלבי גידול שונים, כולל עציץ פורח במיכלים גדולים (28[20] ס"מ), לקישוט מרפסת או חדר.

במסגרת תוכנית מחקר של מו"פ מונחה שיווק בנושא של "פיתוח שיטות לייצור חומר ריבוי של צמחים עשבוניים רב-שנתיים כמוצר חדש לייצוא" (2008[2010]), בוצעה במו"פ בקעת הירדן בחינת ייצור עציץ חצי מוגמר ליצוא מיחורים מושרשים.

ייחורים מושרשים של 43 מינים (טבלה 1) נשתלו בתחנת צבי - מוי"פ בקעת הירדן ב-10/10/09 בעציץ 12, מצע גידול תוצרת קלסמן וגודלו בית צמיחה דגם מסור, עם גג מכוסה בפוליאתילן ווילונות מרשת 50 מש. לאחר חודש משתילה עברו הצמחים קיטום לפי הצורך, אחת ל-10 ימים במטרה לייצר מופע מלא בהתאם לגודל העציץ.

טבלה 1: תוכנית אינטרודוקציה של מינים/זנים חדשים של צמחי עש"ר בעציצים חצי-מוגמרים ליצוא.

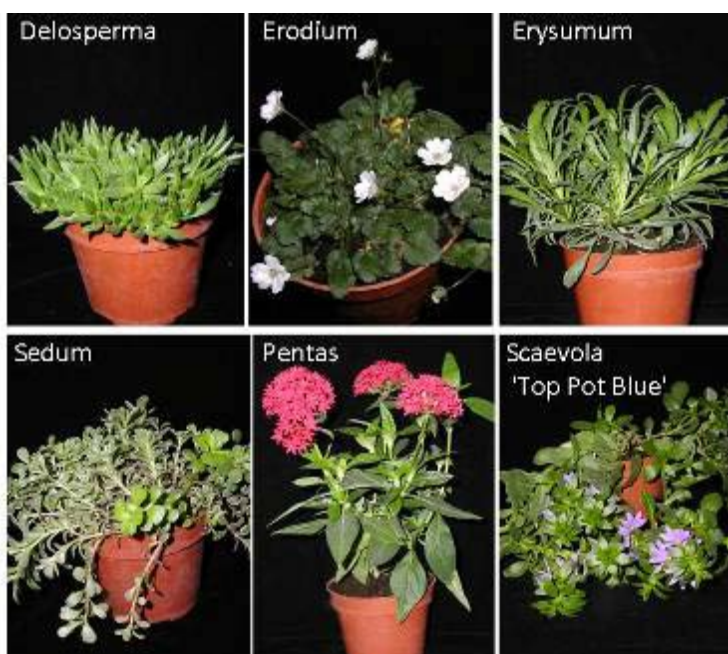
	Hishtil		Meltzer
1	<i>Trachelium</i> Winter	22	<i>Artemisia ludoviciana</i> 'Silver King'
2	<i>Trachelium</i> Corine Purple	23	<i>Barleria repens</i>
3	<i>Trachelium</i> Lake Forest Blue	24	<i>Centranthus ruber</i>
4	<i>Trachelium</i> Blue Shine	25	<i>Dicliptera suberecta</i>
5	<i>Scabiosa caucasica</i> blue	26	<i>Salvia gregii</i> Furmans red'
		27	<i>Gaillardia aristata</i>
	Jaldety	28	<i>Helenium autumnale</i>
6	<i>Erysimum</i> 'Bowles Mauve'	29	<i>Justicia spicigera</i>
7	<i>Erysimum</i> 'Constant'	30	<i>Leucanthemum X superbum</i>
8	<i>Houttuynia cordata</i> 'Chameleon'	31	<i>Lysimachia punctata</i>
9	<i>Lavatera</i> 'Sweet Dreams'	32	<i>Monarda didyma</i>
10	<i>Delosperma</i> 'Congesta'	33	<i>Physostegia virginiana</i>
11	<i>Pentas lanceolata</i> 'Panic Red'	34	<i>Russelia aguistiformis</i>
12	<i>Stachys</i> 'Silver Carpet'	35	<i>Trachelium caeruleum</i>
13	<i>Tibuchina</i>		Cohen Nurseries
14	<i>Iberis</i> 'Snowflake'	36	
15	<i>Erodium</i> bishops form	37	<i>Phlox</i> Power Phlox
16	<i>Scutellaria</i> 'Blue Bird'	38	<i>Scaevola</i> Top Pot Blue
17	<i>Pelargonium scented</i> 'Lemon Fizz'	39	<i>Scaevola</i> Topaz Pink
18	<i>Pelargonium scented</i> 'Attar of Rose'	40	<i>Oenothera</i> Pink
19	<i>Sedum</i> 'Makinoi'	41	<i>Plectranthus coleoides</i> Cilatus
20	<i>Sedum</i> 'Tricolor'		Botanica
21	<i>Tradescantia</i> 'Gold'	42	<i>Armeria</i>
		43	<i>Campanula</i>

במהלך הגידול המינים הבאים נמצאו לא ראויים להמשך גידול או העברה לסימולציה למשלוח. *Russelia aguistiformis*, *Artemisia ludoviciana* 'Silver King', *Houttuynia cordata* 'Chameleon', *Phlox* Phoenix Series, *Phlox* Power Phlox. ב-31/1/10 הועברו עציצים של 26 מינים למחלקה לאחסון במנהל המחקר החקלאי לצורך סימולציה למשלוח (דוח מצורף, נספח 9). בעת העברתם לסימולציה למשלוח, רוב המינים היו בשלב וגטטיבי של התפתחותם, למעט 6 מינים (טבלה 2)

טבלה 2: רשימת מינים שנמצאו בשלב רפרודוקטיבי בעת העברתם לסימולציה למשלוח

מין	מצב פריחה
<i>Pentas lanceolata</i> 'Panic Red'	פרחים+ניצני פריחה
<i>Iberis</i> 'Snowflake'	ניצני פריחה
<i>Erodium</i> Bishops form	פרחים+ניצני פריחה
<i>Scaevola</i> Top Pot Blue	פרחים+ניצני פריחה
<i>Scaevola</i> Topaz Pink	פרחים+ניצני פריחה
<i>Armeria</i>	ניצני פריחה

תואצות הסימולציה של כל המינים מפורטות בנספח המצורף לאחר הסימולציה (23/2/10) הוחזרו הצמחים לבקעת הירדן להמשך מעקב. בתחילת חודש מאי החלה פריחה ב- 10 מינים: *Delosperma* 'Congesta', *Erysimum* 'Bowles Mauve', *Salvia gregii*, *Dicliptera suberecta*, *Centranthus ruber*, *Barleria repens*, *Tradescantia* 'Gold', *Oenothera* Pink, *Justicia spicigera*, *Gaillardia aristata*, *Furmans red*'

איור 1: דוגמאות של גידול מינים/זנים חדשים של צמחי עש"ר בעציצים חצי-מוגמרים לציוא. יחורים מושרשים נרכשו ב- 5 חברות שונות בישראל ונשתלו בתחילת אוקטובר במו"פ בקעת הירדן. צולם בפברואר 2010

אנו מציעים כי המינים והזנים של הצמחים העשבוניים הרב-שנתיים אשר זוהו כמבוקשים בשוקי היצוא, בצרוף התשתית שנבנתה במהלך המחקר הנוכחי, הכוללת מערכת של משתלות מודל וקשרי מסחר, יהוו בעתיד בסיס לתוכנית מחקר נוספת שתעסוק בפיתוח מוצרי נוי שישוקו כצמחי עציץ חצי-מוגמרים.